

Uluslararası, Bozkırın Tezenesi Ne et Erta Sempozyumu Bildirileri (Kırşehir, 13-14 Mayıs 2013), 2 Cilt, Haz. Doç. Dr. Salahaddin Bekki, Ahi Evran Üniversitesi Yayınları, Kırşehir, 2013.

Cavit GÜZEL*

ster bir tasavvuf zümresi olarak görülsün, ister bir geleneğin temsilcileri olarak değerlendirilsin Abdalların Türk kültürüne yaptığı katkıları yadsınamaz niteliktedir. Abdallar, dili kullanmadaki maharetleri, icra ettikleri eserlerindeki doğru bilgeliğine has derinlik ve müzikal kabiliyetleri ile düünden bugüne kültürün ve geleneğin önemli taşıyıcılarıdır. Abdallar, kendilerine has yazınlarıyla günümüzde de Türk kültür hayatı içerisindeki seviyelerini devam ettirmektedirler. Abdalların geleneğinin temsilcileri, çok değerli eserlere yazınlarıyla Orta Anadolu'da özellikle Kırşehir ve Kırşehir'de meskûn bulunmaktadır.

Abdal kültürü içerisinde, özellikle son dönemde hem kendini tanıtan imkân bulan hem de Abdalların kültürünü daha geniş kitlelerin tanıması için katkı sağlayan isimlerin bulunduğu üphesiz Ne et Erta gelmektedir. Erta, 1938 yılında Kırşehir'de Çiçekdağı ilçesine bağlı Kırşehir köyünde dünyaya gelmiştir. Hem ustas, hem de babası olan Muharrem Erta'dan aldığı eğitim ve terbiyeyi özümseyerek doğru tanıttığı yeteneği ile harmanlamıştır. Kendisine has üslubu ile hem saza hem de sese olan hâkimiyeti sayesinde kısa zamanda tanınarak haklı bir ühreti yakalamıştır. Üstat Ne et Erta neredeyse bir ümmî'dir. Gerek alanıyla ilgili gerekse genel bir tahsil görmemiştir. Ancak kaleme aldığı eserler bunu fazlasıyla yalanlar niteliktedir. Çinde yaşadığı toplumun acılarına, sevinçlerine, hasretlerine Erta'nın türkülerine eriyip onun sazında kalıba dökmüştür. Hem sanatındaki kalite hem de yazınlarındaki sadelik ve mütevazıllıkla gönüllere taht kuran Erta, 25 Eylül 2012'de hayata veda etmiştir.

Erta'nın ölümü ile birlikte geleneksel yapı içerisinde her zaman var olan ve her zaman gizemini koruyan abdal kültürüne dikkatler yeniden yönelmiştir. Bu çerçevede Ahi Evran Üniversitesi 13-14 Mayıs 2013 tarihlerinde Kırşehir'de düzenlenen Uluslararası, Bozkırın Tezenesi Ne et Erta Sempozyumu düzenlenmiştir. Ahi Evran Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyat Bölümü Başkanlığı tarafından organize edilen sempozyum Birleştiren Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu (UNESCO) Türkiye Milli Komisyonu tarafından da desteklenmiştir. UNESCO Türkiye Milli Komisyonu Başkanı Prof. Dr. M. Öcal Özü, sempozyumun açılışında yaptığı konuşmada Ne et Erta'nın evrensel yönünü ve barış kültürüne olan katkısını şöyle dile getirmiştir: *Ö, gerek izlenebilen hayat, gerekse verdiği eserlerinde hiçbir şekilde insanlık âlemi olarak içimizden birini hedefleyerek barış ve diyalog kültürüne zarar verecek, birilerini ötekileştirecek bir iş ve eylemin içinde olmamıştır. Bir halkbilimi uzmanı, veya bir UNESCO çalıyanı olarak ben onun türkülerinde barış ve diyaloga zarar veren bir ima veya mesaj görmedim. Dolayısıyla o, UNESCO'nun kurulu ideali olan barış kültürünü, insanlığın diyalog içerisinde birbirlerini sevmesi kültürünü sanat,*

* Ahi Evran Üni. SBE Türk Dili ve Edebiyat, Anabilim Dalı, Doktora Öğrencisi, cvtgz140@gmail.com

ile a ,lamaya çal, an bir gönüllü -UNESCO Elçisiø idi. Ne et Erta , UNESCOønun bar, ve dialog de erlerini ve Anadoluøunun ulu ozanlar,n,n ho görüye yönelik evrensel mesajlar,n, kendi sadeli i ve mütevaz,l, , ile õøtürkü sanat,ø içinde yorumlad,, özle tirdi ve gelecek ku aklara aktard,.ö

Ahi Evran Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesinde bulunan üç salonda (Ahi Evran, Â ,k Pa a ve Muharrem Erta) e zamanl, olarak yirmi bir oturumda gerçekleştirilen sempozyumun bildiriler kitab,, sempozyumun koordinatörlü ünü de yapm, olan Doç. Dr. Salahaddin BEKK ønin editörlü ünde yay,mlandı,.

ki ciltten olu an çal, ma sunu , protokol konu malar, ve Bayram Bilge Tokel konferans,n,n d, ,nda toplam 1044 sayfadan olu maktad,r. Eserde 70 bildiri yer almaktad,r. 87 bildirinin sunulaca , öngörüsüne kar ,n sunulan bildiri say,s, 76 olmu tur. Bu bildirilerden de 70 tanesi verilen süre içerisinde metin haline dönü türülüp editöre ula t,r,lm, ve bildiriler kitab,ndaki yerini alm, t,r.

Sempozyumun aç,l, ,nda Bayram Bilge Tokel taraf,ndan bir konferans verilmi tir. Tokel, konferansta Ne et Erta øn ki ili ine ve sanat,na dair önemli tespitleri dinleyicilerle payla m, t,r:

õNe et Erta u an üzerinde bulundu umuz bu topraklarda do mu , bozk,r,n kuca ,nda büyümü , bu topraklar,n mayas,nda mevcut olan kültür, sanat ve medeniyetin yo urdu u bir büyük sanatç,, ulu bir Abdal Ozan,. Sanat,, ki ili i, dili, ivesi her eyi ve her yönüyle tepeden t,rna a yerel ve mahalli olmas,na ra men, temsilcisi oldu u o büyük ve köklü gelene i kendine has bir dil ve üslupla yenileyerek günümüze ta ,mas,ndaki ola anüstü ba ar,s,, onu, önce ulusal sonra uluslararası, bir öhrete ta ,m, t,r. Bu yönüyle Ne et Erta ; -sanat ve evrensellikø ili kisine dair teorik bilgilerimizi de yeniden gözden geçirmemizi gerektiren bir sanatç, tipi ayn, zamanda. Onun hiçbir zaman herkes beni tan,s,n, bilsin sevsin diye bir meselesi olmad, sadece çal,p ç, ,rd,klar,n,n özellikle türkülerinin sözlerinin herkes taraf,ndan anla ,lmas,n, isterdi o kadar. ö

Bildirilerde genel olarak abdalar, abdall,k gelene i, Ne et Erta øn hayat, ve sanat, çok çe itli yönleriyle ele al,nmaktad,r.

Abdall,k gelene i ile ilgili bildirilerde gelene in özellikleri, abdallar,n sosyo-kültürel yap, içerisindeki yerleri, gelene in tarihi seyri, abdal toplumunun d, a kapal, ve kendine has yap,s, ile ilgili tespitler ortaya konmu tur. Özellikle abdallar ile mizah aras,nda kurulan ilgi dikkat çekicidir. Abdal f,kralar, ile ilgili bildirilerde abdallar, sanat üreten ya da gelene i ta ,yan yönlerinden farklı, bir ekilde, f,kralardaki yans,malar, ile kar ,m,za ç,kmaktad,r,lar. Abdallar,n -f,kra tipiø haline gelmelerini sa layan özellikleri, mizah,n yap,s, ve gücü de erlendirildi inde önemli tespitler ortaya konmaktad,r.

Üzerinde yükseldi i abdal kültürünü ve babas,ndan ald, , birikimi engin yüre i ile yo urup ölümsüz eserlere dönü türen Ne et Erta , her zaman varl, ,n vazgeçilmez unsuru olan sevgiyi i ledi. Bildirilerde de Erta ile sevginin evi -gönülø aras,nda kurulan s,k, ba tekrar ortaya konmu tur. Anadoluøunun mayas, olan -gönülø kavram,n,n, Erta øn türkülerinde hem tele hem de dile geldi i ve ölümsüz na melerle gönüllere nak edildi i tespit edilmi tir.

Erta øn -Garipø mahlas, ile yazd,klar,, söyledikleri ve Erta øa göre gurbet olgusu, sanatç,n,n yarat,m sürecindeki duygusal serüvenini ortaya ç,karan ana unsurlar olarak bildirilerde yerini alm, t,r.

Ne et Erta ın sanat, ve eserleri halk müzi i kültürü aç,s,ndan da incelenmi tir. Temel olarak yöresel müzik anlay, , etnomüzikoloji disiplinine göre ele al,nm, t,r. Yöresel ezgilerden ulusal be eniye giden yol, teknik bilgiler , , ,nda de erlendirilmi tir.

Kapan, oturumunda Prof. Dr. Nezihe entürk (Gazi Üni.), Bozk,r,n Tezenesi Ne et Erta ın ve temsil etti i de erlerin ara t,r,labilmesi ve ya at,labilmesi için bir enstitünün aç,lmas, gerekti ini ifade etmi tir. Prof. Dr. Ali Duymaz (Bal,kesir Üni.), bilimsel amaçlara uygun olarak gerçekleştirilen sempozyumun amac,n, yerine getirdi ini belirtmi tir.

Sonuç olarak titiz bir çaban,n ürünü olan Uluslararası, Bozk,r,n Tezenesi Ne et Erta Sempozyumu ve Bildiriler Kitab,ın,n vücuda geli inin ana temas,n, övefaö kavram, olu turur. Anadolu'nun ve bozk,r,n tam orta yerindeki K,r ehirø ülkemize ve dünyaya tan,tan Ne et Erta ın, onun beslendi i abdall,k gelene ine gösterilen vefay, Ahi Evran Üniversitesi, özelde ise Türk Dili ve Edebiyat, bölümü somutla t,rm, t,r.

Bu anlay, la olu turulan bildiriler kitab,, Ne et Erta ile ilgili yap,lacak her türlü çal, man,n ana referans kayna , olacakt,r.